

Розділ 3. Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 338.246.87 (477)

DOI: 10.31732/2663-2209-2020-58-52-59

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Кириченко О.С.

*к.е.н., доцент кафедри управлінських технологій, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ,
вул. Табірна, 30-32, 03113, Україна, тел.: (067)-872-54-12, e-mail.: OK872@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>*

PROSPECTS OF IMPLEMENTATION OF THE MECHANISM OF FUNDING OF INNOVATION ACTIVITY AND INNOVATION AND INVESTMENT PROJECTS

Kirichenko O.

*PhD.(Economics), associate professor of management of technology department, «KROK» University, Kyiv,
st. Tabirna, 30-32, 03113, Ukraine, tel.: (067)-872-54-12, e-mail.: OK872@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>*

Анотація. У статті досліджено перспективи впровадження механізму венчурного фінансування інноваційної діяльності та інноваційно-інвестиційних проектів. Узагальнено теоретичні засади та сутність формування механізму венчурного фінансування в інвестиційному забезпеченні інноваційної діяльності. Виявлено, що впровадження в Україні венчурного фінансування інноваційної діяльності і інноваційно-інвестиційного забезпечення модернізації промисловості потребує формування та впровадження механізму такого фінансування, оскільки саме цей механізм є основоположним економічним інструментом, що ефективно застосовується західними країнами для впровадження інновацій та здійснення ефективних індустріальних змін. Сутність цього механізму полягає в акумулюванні фінансових ресурсів, відбору інноваційних проектів для подальшого фінансування, спрямування розміщення венчурних інвестицій та здійснення контролю за своєчасністю та повнотою повернення вкладених інвестицій. Визначено, що основним спрямуванням венчурного капіталу є фінансування підприємств, які здійснюють високо ризикові інновації, оскільки венчурний капітал є високо ризиковим капіталом який інвестується в молоді підприємства, що мають високий потенціал швидкого зростання, розробляють чи впроваджують інновації. Досліджено, що основною метою венчурного фінансування є отримання високої норми прибутку і першу чергу це стосується високотехнологічних компаній з наукоємкою продукцією та активним впровадженням інноваційних процесів. Досліджено, що невід'ємними елементами механізму венчурного фінансування є формування та застосування важелів стимулювання та регулювання такої діяльності. Обґрунтовано, що впровадження в країні механізму венчурного фінансування із метою модернізації промисловості та фінансування інноваційної діяльності інноваційного розвитку підприємств потребує застосування комплексу інструментів державного регулювання венчурного інвестування. Визначено, що безперечними перевагами венчурного фінансування виступатиме також можливість залучення та акумулювання фінансових коштів окремих інвесторів фізичних та юридичних осіб, що спроможне стати потужним базисом інноваційної діяльності і водночас активує ці інноваційні процеси зробивши населення та підприємства країни безпосередніми учасниками інноваційного процесу зацікавлених в його позитивних результатах, що може дати значний поштовх для соціально-економічного зростання економіки країни та її економічного технологічного інноваційного потенціалу.

Ключові слова: венчур, венчурне фінансування, механізми венчурного фінансування, венчурний капітал, інвестиційно-інноваційне забезпечення, державна інноваційна політика, промисловість, Четверта промислова революція, Індустрія 4.0.

Формули: 0, рис.: 1, табл.: 0, бібл.: 15

Annotation. The article investigates the prospects of implementation of the mechanism of venture financing of innovation activity and innovation and investment projects. The theoretical foundations and the essence of forming the

mechanism of venture financing in investment providing innovation activity is generalized. It is revealed that the introduction in Ukraine of venture financing of innovation activity and innovative investment ensuring of industry modernization requires the formation and implementation of the mechanism of such financing, as this mechanism is an important economic tool and is effectively applied by Western countries for innovation and implementation of effective changes. The essence of this mechanism is to collect financial resources, selection of innovative projects for further financing, direction of the venture investment placement and control over the timeliness of the full return of invested investments. It is determined that the main focus of venture capital is to finance enterprises that carry out risky innovations as venture capital is a highly risky capital invested in young enterprises with high potential of rapid growth, developing or implementing innovations. It was investigated that the main goal of venture financing is getting high profit rate, and first of all it concerns high-tech companies with new products and active introduction of innovative processes. It was investigated that integral elements of the venture financing mechanism are the formation and use of levers for stimulating and regulating venture activities. It is reasonable that the implementation of the mechanism of venture financing in the country to modernize the industry and to finance innovative activities of innovative development of enterprises requires the establishment of a complex of instruments of state regulation of venture investment. It is determined that the indisputable advantages of venture financing will also be the possibility of attracting and accumulating financial funds of individual investors of individuals and legal entities, which is able to become the basis of innovative activity and at the same time activates these innovative processes by making population and enterprises of the country immediate participants of the innovation process interested in its positive results, which can result in the socio-economic growth of the country's economy and its economic technological innovation potential.

Keywords: *venture, venture finance, venture financing mechanisms, venture capital, investment and innovation support, state innovation policy, fourth industrial revolution, Industry 4.0.*

Formulas: 0; fig.: 1, tabl.: 0, bibl.: 15

Поставка проблеми. Здійснення інноваційної діяльності із проведенням фундаментальних та прикладних досліджень, науково дослідних та дослідно-конструкторських робіт, впровадження нових інноваційних продуктів чи інтегрування нових провідних технологій в сфері автоматизації, цифровізації виробництва потребує значних інвестиційних ресурсів із тривалим терміном економічної окупності. Потреба в таких інвестиційних ресурсах актуалізує питання створення нових організаційних механізмів фінансування інноваційного розвитку. Як свідчить досвід провідних країн світу, найбільш ефективним інструментом фінансового ринку спрямованим на інвестування в інноваційний розвиток є механізм венчурного фінансування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання перспектив впровадження механізму венчурного фінансування інноваційної діяльності та інноваційно-інвестиційних проектів в тому числі і в модернізації промисловості, проблематику інноваційного розвитку України досліджували у своїх працях провідні вітчизняні та зарубіжні науковці: Л. Антонюк, В. Боронос, Т. Васильєва, О. Джусов, Т. Калінеску, О. Кузьмін,

М. Пашко, М. Переверзева, А. Поручник, Е. Рузавина, В. Савчук, Я. Сергієнко, О. Ставинський, В. Юхименко та інші. Науковцями ґрунтовно досліджено механізми та процеси венчурного фінансування інноваційного розвитку, а також світових досвід та перспективи впровадження венчурного фінансування в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості країни.

Аналіз наукових досліджень та публікацій дав можливість дослідити існуючі концептуальні та методичні засади формування та впровадження венчурного фінансування в розробці та впровадженні інновацій, підтримці та фінансовому забезпеченні розвитку проектів в провідних країнах світу, де цей механізм активно застосовується проте незважаючи на значну кількість публікацій практично не дослідженим залишилося питання про перспективи впровадження венчурного фінансування для інвестування в інновації промислового впровадження, в нову продукцію, засоби промислового виробництва та нові технології, що застосовуються для розвитку промисловості. Також мало дослідженим залишилося питання дослідження перспектив впровадження венчурного фінансування в умовах вітчизняної

економіки, промисловості адже на сьогодні інвестиційна активність в країні мінімальна а потреби економічної системи країни її промисловості надзвичайно значні і потребують застосування нових сучасних підходів та пошук та залучення внутрішніх інвестиційних ресурсів, які до цього часу в країні не залучалися.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження перспектив впровадження механізму венчурного фінансування інноваційної діяльності та інноваційно-інвестиційних проєктів в модернізації промисловості України в умовах переходу до технологій «Індустрії 4.0» та технологій Четвертої промислової революції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основою дослідження перспектив впровадження механізму венчурного фінансування інноваційної діяльності та інноваційно-інвестиційних проєктів є розумінням сутності та концептів самого поняття венчурного фінансування.

Разом з тим, інноваційна діяльність спрямована на модернізацію промисловості, характеризується певною специфікою, що полягає в довгостроковому періоді повернення вкладених інвестицій, високому ризику та значній невизначеності отриманих результатів. Необхідність вкладення інвестицій безпосередньо в етапи проведення досліджень чи науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт тобто в інтелектуальні результати а не безпосередньо в основні фонди та засоби виробництва як це передбачено прямими інвестиціями, призводить до того, що регулювання цієї діяльності ринковими механізмами є недостатнім і інвестування в інноваційній сфері потребує розвитку та впровадження механізмів державного регулювання.

Поняття «венчур» («venture») в перекладі із англійської мови означає «ризик» «ризикове підприємство». Основоположниками концепції організації венчурного бізнесу стали американці Том Перкінс, Юджин Клейнер, Франк Кофілд,

що у 50-60 роках 20 століття розробили та впровадили механізм створення та розвитку венчурних фондів, акумулювання венчурного капіталу та його інвестування в інноваційні проєкти. Загалом, венчурний капітал це акціонерний капітал який акумулюється спеціалізованими організаціями (фондами) для подальшого цільового фінансування новостворених підприємств (венчурних підприємств), що здійснюють інноваційну діяльність, розробляють чи впроваджують інновації.

За дослідження О. Джусова основним напрямком на який спрямовується венчурний капітал є фінансування підприємств зорієнтованих на створення та впровадження інновацій [1].

За визначенням О. Кузьміна під венчурним капіталом розуміють довгострокові прямі інвестиції, що мають пайовий характер та вкладаються інституціональними та індивідуальними інвесторами на тривалий період в розвиток новостворених інноваційних підприємств [2].

У працях А. Поручника венчурний капітал визначається як система відносин між суб'єктами венчурного підприємництва, що забезпечує акумулювання вільних коштів вкладників та їх подальше спрямування [3].

Разом з тим, розвиток венчурного бізнесу, за дослідженням В. Мединського, вимагає створення спеціальної кредитно-фінансової установи в вигляді венчурного капіталу [4].

Венчурний капітал зосереджується акумулюється в венчурних фондах, що одночасно акумулюють та розподіляють, через діяльність венчурних управляючих компаній, залучені ресурси.

За дослідженням О. Ставицького венчурні фонди надають перевагу інвестуванню в фірми, чиї акції не знаходяться в вільному продажу на фондовому ринку а повністю розподілені між акціонерами-юридичними та фізичними особами [5].

Т. Колінеску наголошує на тому, що сфера інтересів цих фондів зазвичай чітко розподілена і відповідно частина фондів

зосереджує увагу на інвестуванні в молоді компанії, частина фондів спеціалізується на інвестуванні в більш зрілі компанії, що давно і стабільно функціонують на ринку [6].

Як зазначає, Т. Васильєва суб'єктами венчурних відносин є: венчурні підприємства, інвестори та фінансові посередники [7].

Для створення венчурної фірми, необхідно декілька умов: наявність самої ідеї інновації, суспільної потреби в реалізації цієї ідеї, підприємця, що здатен реалізувати цю ідею та організувати нову структуру та «ризикового» капіталу за рахунок якого буде проінвестована та впроваджена інновація [8].

Важливим учасником процесу венчурної діяльності є інвестор, який за дослідженням В. Юхименко може бути юридичною чи фізичною особою та приймає дольову участь в капіталі венчурної компанії через придбання її акцій [9].

Як відзначається в працях А. Антонюк період на який вкладаються інвестиції в переважній більшості триває від 3 до 10 років, при цьому від 3 до 5 років іде на освоєння інвестицій та створення продукту і ще від 3 до 5 років іде на отримання прибутку на вкладений капітал [10].

При цьому, як зазначає М. Переверзева інвестори не залучаються до операційної діяльності інноваційної компанії [11].

За узагальнюючим визначенням Я. Сергієнко венчурне фінансування є гібридною формою забезпечення інноваційних підприємств інвестиціями який поєднує найбільш ефективні функції в діяльності ринків капіталу та банків [12].

Отже, венчурні інвестиції є сучасним ефективним механізмом інвестиційної діяльності який дає можливість вирішувати широкий комплекс завдань інвестиційного забезпечення створення та впровадження інновацій, розвитку інноваційних підприємств від здійснення фундаментальних та прикладних досліджень до створення нових та впровадження продуктів та процесів [13].

Основним спрямуванням венчурного капіталу є фінансування підприємств, які здійснюють високо ризикові інновації. Венчурний капітал є високо ризиковим капіталом який інвестується в молоді підприємства, що мають високий потенціал швидкого зростання, розробляють чи впроваджують інновації. Основною метою венчурного фінансування є отримання високої норми прибутку. В першу чергу це стосується високотехнологічних компаній з наукоємкою продукцією та активним впровадженням інноваційних процесів виробництва та інноваційних підходів до ведення бізнесу. Сьогодні, країнами лідерами з розвитку венчурного капіталу є США, Японія, Великобританія, Нідерланди, Німеччина. Особливістю венчурного капіталу та венчурного фінансування є взаємозв'язок між формуванням самого капіталу завдяки функціонуванню венчурних фондів та його розподілу на високо ризикові інноваційні проекти в стратегічних революційних напрямках інноваційного розвитку. Венчурне фінансування здійснюється завдяки дії венчурних компаній, що робить таке інвестування високо ризиковим і водночас надприбутковим а також виступає рушієм радикальних революційних техніко-технологічних змін. В Україні, на жаль, до цього часу механізми венчурного фінансування не набули поширення, в першу чергу внаслідок відсутності нормативно правового базису необхідного для їх створення та функціонування. Відповідно не розвинуто самих державних ринкових та суспільних інститутів венчурного фінансування як і не створено засад державного регулювання діяльності в сфері венчурного інвестування.

Водночас, венчурне фінансування має значні перспективи та переваги порівняно із іншими видами фінансування, оскільки результатом такого інвестування є не лише високі обсяги прибутку та його подальше зростання в довготривалій перспективі але й зростання вартості матеріальних та нематеріальних активів,

брендів компаній, що їх застосовують. Промислові підприємства, що здійснюють модернізацію із застосуванням нових технологій виходять в лідери того чи іншого ринку і завдяки впровадженню радикальних проривних інновацій, здатні впливати на подальший техніко-технологічний розвиток того чи іншого ринку продукції та послуг, крім цього такі компанії мають можливості та ресурси для забезпечення випереджуючого розвитку,

що є беззаперечною перевагою та виходить за межі інтересів окремих підприємств оскільки забезпечує економічний та техніко-технологічний розвиток тієї чи іншої країни на світовій арені.

Перспективи та переваги венчурного фінансування інноваційної діяльності в модернізації промисловості представлені на рис. 1.

Рис. 1. Перспективи та переваги венчурного інвестування в модернізації промисловості

Одним із вагомих здобутків наслідків впровадження венчурного фінансування в модернізації промисловості є зростання виробництва високотехнологічної продукції та розвиток високотехнологічних виробництв, що збільшує частку доданої вартості в собівартості продукції. Впровадження нових інноваційних продуктів та нових технологій їх виробництва дає можливість вийти на новий рівень конкурентоспроможності виробленої продукції. Водночас, зростання високотехнологічних виробництв

приводить до зростання частки експорту високотехнологічної продукції в загальному обсязі експорту та забезпечує зростання частки країни на світовому ринку високих технологій.

Вагомою перевагою, що забезпечується завдяки впровадженню на підприємствах венчурних проєктів є створення та швидке зростання нових робочих місць, що вирішує не лише економічні але й демографічні та соціальні проблеми країни.

Серед безпечних переваг також, слід зазначити, стимулювання активного

регіонального промислового розвитку внаслідок надходження інвестицій в модернізацію виробництв та випуск нових інноваційних продуктів на підприємствах реального сектору економіки.

Важливим аспектом, перевагою, є створення додаткового соціального та науково-технічного ефекту, оскільки інновації розроблені завдяки впровадження венчурного фінансування значною мірою змінюють та покращують як соціальне життя людей так і сприяють загальному руху розвитку науково-технічного прогресу.

Однією із найбільших переваг є створення невід'ємного функціонального ланцюга між науковою сферою, технологіями впровадження наукових розробок, виробництвом та безпосереднім впровадженням на ринок на якому всі ці нові чи створені завдяки новим технологіям продукти реалізуються. Завдяки венчурному фінансуванню забезпечується інвестування в інноваційний розвиток модернізацію промисловості, відбувається зміна технологій.

Венчурне фінансування в модернізації промисловості дає можливість до впровадження нових енергоощадних, екологічно чистих технологій, що здійснює загальний вплив на собівартість, безпеку, екологічність продукції.

Загалом зростає затребуваність, необхідність у нових наукових знаннях та їх застосуванні для розвитку реального сектору економіки країни.

Одним із пріоритетів є забезпечення підтримки у розвитку науково-технічного, технологічного потенціалу країни. Все це загалом призводить до зростання рейтингу та позицій країни на світовому міжнародному ринку.

Сучасний стан розвитку промисловості та необхідність впровадження процесів її модернізації, оновлення на засадах впровадження нових технологій та інновацій потребує значних інвестицій які сьогодні в Україні як у держави так і в існуючих інвестиційно-інноваційних відсутні. Щодо прямих інвестицій, вони в

першу чергу спрямовуються на інвестування в основні фонди, активи, техніко-технологічні потужності а не в створення нематеріальних активів та здійснення високо ризикових інноваційних розробок. Водночас, досвід провідних країн світу засвідчує, що найбільш ефективним інвестором в інноваційному розвитку національної економіки можуть виступати саме вітчизняні інвестори юридичні та фізичні особи. Питання в іншому, яким чином акумулювати та залучити ці роздрібнені незначні за кожним окремим суб'єктом але вагомі за загальним обсягом та перспективами залучення інвестиційні ресурси. Таке вагоме питання безперечно є питанням формування та впровадження державної інвестиційної та інноваційної політики оскільки для його реалізації та розбудови таких механізмів необхідним є формування в першу чергу законодавчих нормативно-правових засад здійснення такої діяльності.

Висновки. Впровадження в Україні венчурного фінансування інноваційної діяльності і інноваційно-інвестиційного забезпечення модернізації промисловості потребує формування та впровадження механізму такого фінансування, оскільки саме цей механізм є основоположним економічним інструментом, що ефективно застосовується західними країнами для впровадження інновацій та здійснення ефективних індустріальних змін. Сутність цього механізму полягає в акумулюванні фінансових ресурсів, відбору інноваційних проектів для подальшого фінансування, спрямування розміщення венчурних інвестицій та здійснення контролю за своєчасністю повнотою повернення вкладених інвестицій.

Водночас, впровадження механізмів венчурного фінансування інноваційних проектів спрямованих на модернізацію промисловості в умовах переходу до технологій Четвертої промислової революції та Індустрії 4.0. має певні відмінності від загального механізму венчурного фінансування пов'язані, як вже зазначалося, із факторами створення та

впровадженням нових технологій промислового призначення на радикально нових технологіях, що на макрорівні підприємств мають тривалий термін окупності та є як матеріальними так і нематеріальними активами підприємств, що зменшує ризики та збільшує термін окупності даних інвестицій; та на макрорівні виводить виробничі потужності промислового комплексу країни на новий техніко-технологічний рівень, а тому має загальноекономічне та загальнодержавне значення.

Невід'ємними елементами механізму венчурного фінансування є формування та застосування важелів стимулювання та регулювання такої діяльності. Впровадження в країні механізму венчурного фінансування із метою модернізації промисловості та фінансування інноваційної діяльності підприємств потребує застосування комплексу інструментів державного регулювання венчурного інвестування.

Зазначимо, що безперечними перевагами венчурного фінансування виступатиме також можливість залучення та акумулювання фінансових коштів окремих інвесторів фізичних та юридичних осіб, що спроможне стати потужним базисом інноваційної діяльності і водночас активує ці інноваційні процеси зробивши населення та підприємства країни безпосередніми учасниками інноваційного процесу зацікавлених в його позитивних результатах, що може дати значний поштовх для соціально-економічного зростання економіки країни та її економічного технологічного інноваційного потенціалу.

Література:

1. Джусов О. А. Інноваційний розвиток світової економіки: інвестиційний аспект: монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2009. 278с.
2. Кузьмін О. Є., Літвін І. В. Венчурні організації в машинобудування: види та тенденції розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №1(91). С.126-135
3. Поручник А. М., Антонюк Л. Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми

становлення в Україні: монографія. Київ : КНЕУ, 2000. 172 с.

4. Медынский В. Г., Шаршукова Л. Г. Инновационное предпринимательство: монография. Москва : ИНФРА-М, 1997. 240 с.

5. Ставицький О. В. Особливості розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Фондовий ринок*. 2012. №1. С. 28-32.

6. Калінеску Т. В. Управління венчурним фінансуванням підприємств : монографія. Луганськ : СНУ, 2009. 276 с.

7. Васильєва Т. А., Борнонос В. Г. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Суми : СумДУ, 2009. 351 с.

8. Пашко М. М. Особливості венчурного інвестування. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. №12. С. 75-79.

9. Юхименко В. В. Проблеми Венчурного фінансування в Україні. *Фондовий ринок*. 2009. №27. С. 28-32.

10. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія. Київ : КНЕУ, 2003. 394 с.

11. Переверзева М. Н. Малявина А. В. Венчурные механизмы финансирования инновационных проектов. *Менеджмент в России и за рубежом*. 2009. №3. С. 22-28.

12. Сергиенко Я., Френкель А. Венчурные инвестиции и инновационная активность. *Вопросы экономики*. 2006. №5. С. 115-121.

13. Рузавина Е. Венчурный капитал и инновации. *Российский экономический журнал*. 1992. №7. С. 100-108.

14. Кисіль М. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного виробництва та сільських територій. *Менеджмент*. №11. С. 225-230.

15. Капітанець Я. Інвестиційне забезпечення фермерського господарства. *Інноваційна економіка*. №5 С. 141-144.

References:

1. Dzhusov, O. (2009), *Innovacijnij rozvitok svitovoyi ekonomiki: investicijnij aspekt* [Innovative development of the world economy], Yugo-Vostok, Doneck, Ukrainian, 278 p.
2. Kuzmin, O. and Litvin, I. (2009), "Business ventures in Engineering: Types and trends of development", *Aktualni problemi ekonomiki*, №1(91), pp. 126-135.
3. Poruchnik, A. and Antonyuk, L. (2000), *Venchurnij kapital: zarubizhnij dosvid ta problemi stanovlennya v Ukraini: monografiya* [Venture capital: foreign experience and problems of formation in Ukraine: monograph], KNEU, Kyiv, Ukraine, 240 p.
4. Medynskij, V. and Sharshukova, L. (1997), *Innovacionnoe predprinimatelstvo* [An innovative forerunner], INFRA-M, Moscow, Russia, 240 p.
5. Stavickij, O. (2012), "Peculiarities of innovative activity development in Ukraine", *Fondovij riнок*, №1. pp. 28-32.

6. Kalinesku, T. (2009), *Upravlinnya venchurnim finansuvannyam pidpriyemstv: monografiya* [Venture Financing Management: Monograph], SNU, Lugansk, Ukraine, 276 p.

7. Vasilyeva, T. and Boronos, V. (2009), *Problemi finansovogo zabezpechennya innovacijnogo rozvitku* [Problems of financial support of innovative development: monograph], SumDU, Sumi, Ukraine, 351 p.

8. Pashko, M. (2008), "Features of venture Investment", *Formuvannya rinkovih vidnosin v Ukrayini*, №12, pp. 75-79.

9. Yuhimenko, V. (2009), "Ukraine's venture financing challenges", *Fondovij rinok*, №27, pp. 28-32.

10. Antonyuk, L. Poruchnik, A. and Savchuk, V. (2003), *Innovaciyi: teoriya, mehanizm rozrobki ta komercializaciyi* [Innovation: Theory, development and commercialization mechanism], KNEU, Kyiv, Ukraine, 394 p.

11. Pereverzeva, M. and Malyavina, A. (2009), "Venture financing mechanisms for innovative projects", *Menedzhment v Rossii i za rubezhom*, №3, pp. 22-28.

12. Sergienko, Y. and Frenkel, A. (2006), "Venture capital investment and innovation", *Voprosy ekonomiki*, №5, pp. 115-121.

13. Ruzavina, E. (1992), "Venture capital and innovation", *Rossijskij ekonomicheskij zhurnal*, №7, pp. 100-108.

14. Kisil, M. (2009), "Ensuring the development of agricultural production and of rural areas", *Menedzhment*, №11, pp. 225-230.

15. Kapitanets, Y. (2010), "Ensure farms", *Innovatsijna ekonomika*, №5, pp. 141-144.

Стаття надійшла до редакції 28.05.2020 р.